

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

ΠΑΡ' ΟΘΩΜΑΝΟΙΣ

(Φεραϊζ)

εεβ5

ΥΠΟ

ΘΕΜ. ΚΤΕΝΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ

Δυνάμει της υπ' αριθμόν 328 και ημερομηνίαν
4 Ιουνίου 1882 αδείας του Υπουργείου
της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως.

ΣΜΥΡΝΗ

ΤΥΠΟΙΣ «Ν. ΣΜΥΡΝΗΣ.»

1882.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Μὴ ὑπάρχοντος εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν εἰδικοῦ συγγραμματος περὶ τοῦ παρ' ὀθωμανοῖς ἰσχύοντος κληρονομικοῦ δικαίου, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ὅπουλου κανονίζονται καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς ὑπηκόοις ὀθωμανοῖς αἱ κληροδοσίαι, ἐπεχέρησα τὴν σύνταξιν τοῦ παρόντος ἐργχειριδίου, φρονῶν ὅτι δύναται τοῦτο γὰρ φανῆ χρήσιμον τοῖς πολλοῖς.

Ὡς βάσιν ἐν τῇ συγγραφῇ τοῦ παρόντος πονήματος ἔλαβον, ἐκτὸς ἄλλων, καὶ τὸ «Δξεριδέ-ι-Φεραϊζ» τοῦ νομοδιδασκάλου Σαλήχ ἐφέντη καὶ τὸ «Χουλασά-ι-Φεραϊζ» τοῦ Ἀχμέτ Χαμιδὸν ἐφέντη, ἅτινα συμβουλευόνται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἱεροδικασταὶ (Καδῆ), εἰς ὧν τὴν ἀρμοδιότητα ὑπάγεται ἢ ἐκδικασις τῶν ἐκ τοῦ κληρονομικοῦ δικαίου πηγαζουσῶν διαφορῶν, καθόσον τὸ δίκαιον τοῦτο παρ' ὀθωμανοῖς ἀποτελεῖ οὐσιώδη κλάδον τοῦ κανονικοῦ δικαίου.

Καίτοι ἡ δουλεία εἶναι ἀστυριῶς ἀπηγορευμένη καθ' ἅπασαν τὴν Ὀθωμανικὴν Ἀυτοκρατορίαν καὶ, κατὰ συνέπειαν, αἱ περὶ αὐτῆς διατάξεις τοῦ κληρονομικοῦ δικαίου ἄκυροι, οὐχ ἥττον δὲν ἠθέλησα γὰρ παραλείψω αὐτὰς ἐν τῷ παρόντι πονήματι, μόνον καὶ μόνον ἵνα παρουσιάσω ὀλόκληρον τὸν σκελετὸν τοῦ παρ' ὀθωμανοῖς ἰσχύοντος κληρονομικοῦ δικαίου.

Πρὸς πλεονα εὐχέρειαν περὶ τὴν εὐρεσιν τῶν ζητούμενων κληρονομικῶν μερίδων, προσήρησα δύο Πίνακας,

ἐν οἷς εὐρηγται αἱ κληρονομικαὶ μερίδες ἐκάστου κληρο-
νόμου τοῦ τελευταίου μετὰ τῶν συντρεχόντων αὐτῷ
καί, ἐκ τοῦ ὤκεανου τῶν παραδειγμάτων καὶ μαθηματικῶν
πράξεων, ἐξ ὧν βριθοῦσι τὰ σχετικὰ τουρκικὰ καὶ ἀρα-
βικὰ συγγράμματα, ἤντλησα καὶ ἐσχημάτισα γενικοὺς κα-
νόνας, δι' ὧν ἀκόπως καὶ εὐχερῶς δύναται τις τὰ λύση
πᾶν κληροδοσίας ζήτημα, προσθέσας, ὅπου ἔδει, καὶ τοὺς
δικαικοὺς ὅρους.

Ἐν Σμύρῃ, κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1882.

Θ. ΚΤΕΝΑΣ

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

(ΠΙΑΡ' ΟΘΩΜΑΝΟΙΣ)

ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

(Τακσίμ-ι-Τερκεέ.)

Ἡ περιουσία, ἢ τε κινητὴ (ἐμβάλ-ι-μενκουλέ) καὶ ἀκί-
νητος (ἐμβάλ-ι-γάρι Μενκουλέ), ἢν ἐγκαταλείπει τις μετὰ
θάνατον, διατίθεται οὕτω κατὰ σειράν:

Α'. Πληρόνεται τὰ τῆς κηδείας καὶ ταφῆς ἐξοδα (Γετζ-
χίζ-ου-τεκφίν).

Β'. Ἐξοφλοῦνται τὰ πρὸς τρίτους χρέη (καζά-ι-δεργούν).

Γ'. Καταβάλλονται τὰ διὰ διαθήκης κληροδοτήματα
(τενφίζ-ι-βασαγιά).

Σημ. Ὁ κληροδότης (μουρίς), ἔχων μὲν κληρονόμους
(βαρίς), δὲν δύναται νὰ κληροδοτήσῃ διὰ διαθήκης πλεόν
τοῦ τρίτου τῆς περιουσίας του, ἄκληρος δὲ διατελῶν, δύ-
ναται νὰ διαθέσῃ ἅπασαν τὴν περιουσίαν του κατὰ βού-
λησιν.

Δ'. Διανέμεται τὸ κατάλοιπον εἰς τοὺς κληρονόμους (κι-
σμέτ-ι-πείν-ούλ-βερεσέ).

ΠΗΓΑΙ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

(ἐστιάπ-ι-τεθαράς)

Τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα ἀποκτάται:

- Α'. Διὰ τῆς ἐξ αἵματος συγγενείας (ἀκραπέτ).
- Β'. Διὰ τῆς ἐξ ἀγχιστείας συγγενείας (νικιάχ).
- Γ'. Διὰ τῆς πατρωνίας (βελά).

1

Κατὰ τινὰς νομοδιδασκάλους, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, κληρονομικὸν δικαίωμα ἔχουσι καὶ οἱ ἐπόμενοι:

- Α'. Ὁ ἐπίτροπος τοῦ νεοφωτίστου, τοῦ νεωστὶ τὴν μουσουλμανικὴν θρησκείαν ἀσπασαμένου (μεθλ-σὸλ-μουβελάτ).
  - Β'. Ὁ ἀγνώστου καταγωγῆς υἱοθετιθεὶς (μουγκίρου) λέχ πιν νεσέπ ἀλέλ γάϊρι λέμ γέσπουτου νεσέπουχου).
- Σημ.— Ὁ υἱοθετιθεὶς, τοῦ ὁποίου οἱ γονεῖς καὶ οἱ συγγενεῖς πρέπει νὰ ᾔωσιν ἄγνωστοι, πρέπει νὰ ᾔ νεώτερος τοῦ υἱοθετοῦντος (1), ὁ δὲ υἱοθετήσας ἀπαιτεῖται ν' ἀνεκῆρυξεν αὐτὸν ὡς υἱὸν τοῦ.
- Γ'. Ὁ διὰ διαθήκης πλείονος τοῦ τρίτου τῆς περιουσίας κληρονόμος (μουσαλέχ πὶ μαζέτε ἀλές σουλούς).

(1) «Δεῖ δὲ τὸν λαμβάνοντα εἰς υἱοθεσίαν εἶναι μείζονα τοῦ λαμβανομένου, ἐπειδὴ πρὸς μίμησιν τῆς φύσεως ἐπινενόηται ἀπαιτούσης πρεσβύτερον τοῦ υἱοῦ τὸν πατέρα.» Ἀρμ. ἐξάβ. Βιβλ. Β. Τίτλ. Θ. 5.

Δ'. Τὸ Δημόσιον ταμεῖον (Πεῖτ-σὸλ-μάλ) (1).

ΑΙΤΙΑ ΑΠΟΚΛΗΡΩΣΕΩΣ

(μεθανή-ι-ίρς).

Τὰ αἷτια, ἕνεκα τῶν ὁποίων, τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα ἀργεῖ, εἰσὶν:

- Α'. Ἡ δουλεία (ρικιγέτ).
- Ἐν δουλείᾳ διατελῶν δὲν δύναται νὰ κληρονομήσῃ οὐδένα τῶν συγγενῶν τοῦ (2).
- Β'. Ὁ φόνος (κάτλι).
- Ἐκ προθέσεως ἢ ἀναίτιως φονεύσας συγγενῆ τοῦ τινὰ δὲν δύναται νὰ κληρονομήσῃ αὐτόν (3).

(1) Ἡ διάταξις αὕτη ἀπαντᾷ καὶ παρὰ τῷ Ῥωμαϊκῷ δικαίῳ.

« Ἴσμεν δὲ τινὰ τῶν παλαιῶν διατάξιν παρακλευσμένην τὰς τῶν τελευτώντων ἀδιαθέτως περιουσίας, οἷς κατὰ νόμον οὐχ ὕπεστιν ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμοι, ἐπὶ τὸ θεῖον ἡμῶν εἰσχομίζεσθαι ταμεῖον. » Ἀρμ. Ἐξάβ. Βιβλ. Α. Τίτλ. ΙΗ, 39.

(2) « Ἐὰν δούλος ἔχων συγγενῆ ἐλεύθερον, ἀδιαθέτον τελευτήσαντα καὶ κεκτημένον πολλὴν ὑπαρξιν, ἐπιχειρῆ κληρονομεῖν τούτου, οὐκ ἀκούεται, κἂν ἀδελφὸς εἴη, ἢ πατὴρ ἢ μήτηρ. » Ἀρμ. Ἐξάβ. Βιβλ. Α. Τίτλ. ΙΔ. 21.

(3) « Ἡ δὲ τοῦ πατριάρχου κυροῦ Ἀθανασίου Νεαρά τὸν φόνου ἀλόγιστα αὐτὸν μόνον τιμωρεῖσθαι κελεύει κατὰ τοὺς νόμους, τοὺς δὲ παῖδας αὐτοῦ μὴ δημεύεσθαι, τῇ μεισιοφονίᾳ μὴ συμπράξαντας, μόνην δὲ τὴν τοῦ φονέως μερίδα προσκυροῦσθαι τῷ δημοσίῳ. » Ἀρμ. Ἐξάβ. Βιβλ. Στ. Τίτλ. Στ. 7.

Γ'. Ἡ ἑτεροδοξία (Ἰχτιλάφ-ι-δίν).

Ὁ ἐξωμότης, ὁ ἀποσκιρτῶν τοῦ ἰσλαμισμού (μουρτάδ) ἢ ὁ ἑτερόδοξος δὲν δύναται νὰ κληρονομήσῃ μουσουλμάνον συγγενῆ του (1).

Δ'. Ἡ ἀρνησιπατρία (Ἰχτιλάφ-ι-δάρ)

Ὁ ἐν ταῖς τάξεσι τοῦ ἐχθροῦ μαχόμενος δὲν δύναται νὰ κληρονομήσῃ συγγενῆ του, τελευτήσαντα ἐν ταῖς τάξεσι τοῦ ἰσλαμικοῦ στρατοῦ. (2)

Ε'. Ἡ συναπόλεια (μέαν τελέφ).

Ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ὁ, τε κληροδότης καὶ ὁ κληρονόμος συναπολεσθῶσι πιγόμενοι (γάρκ), καιόμενοι (χάρκ) κατακρημνιζόμενοι ἢ καταπλακωνόμενοι (χέδμ), ὁ κληρονόμος (βαρίς) ἀπόλλυσι πᾶν κληρονομικὸν δικαίωμα ἐπὶ τοῦ συναπολεσθέντος κληροδότη.

(1) Ἡ διάταξις αὕτη παρεμφερὴς ἐστὶν ταῖς παρ' Ἀρμενοπ. ἀναφερομένοις. «Ὁ προδιδοὺς τὸ ἅγιον βάπτισμα οὐκ ἄλλον διαδέχεται. Διαδεχέτωσαν δ' αὐτὸν ἐξ ἀδιαθέτου χριστιανοὶ συγγενεῖς.» Βιβλ. Ε. Τίτλ. Η. 61 καὶ ἀλλαχοῦ. «Οἱ ἀποστάντες ἐκ τῆς τῶν ὀρθοδόξων πίστεως καὶ αἵρετικοὶ γινόμενοι ἢ θύσαντες ἢ θύσαι τινὶ ἐπαγγελόμενοι οὐ δύναται διαθέσθαι ἢ δωρεῖσθαι, οὔτε ἐκ διαθήκης, οὔτε ἐξ ἀδιαθέτου λαμβάνειν τι δύναται» αὐτόθι Βιβλ. Στ. Τίτλ. ΙΑ. 5.

(2) Παρεμφερὴς τις διάταξις ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῷ Ῥωμαϊκῷ δικαίῳ. «Καὶ ὁ Αὐτόμολος ἐλευθερὸς ἀνὴρ τε καὶ γυνὴ τὸ δίκαιον τῆς ὑποστrophῆς οὐκ ἔχει. Αὐτόμολος δ' ἐστὶν οὐ μόνον ὁ ἐν καιρῷ πολέμου πρὸς ἐχθροὺς ἀπελθὼν, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν καιρῷ τῶν ἀνακωχῶν, πρὸς ἔθνος μὴ ἔχον πρὸς ἡμᾶς φιλίαν, ἀπελθὼν ἢ τοὶ ἀποφυγῶν» Ἀρμ. Ἐξάβ. Βιβλ Β. Τίτλ. Ζ. 4.

ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΙ

(Ἐσχάπ-ι-ἐσχάμ.)

Κληρονόμοι εἰσὶ πάντες οἱ ἐξ αἵματος καὶ ἐξ ἀγγιστείας κατ' εὐθειαν καὶ ἐκ πλαγίου συγγενεῖς τοῦ τελευτήσαντος, ὡς καὶ οἱ πάτρωνες ἐπὶ τελευτησάντων ἀπελευθέρων δούλων.

Οἱ συγγενεῖς τάσσονται εἰς τρεῖς τάξεις.

Α'. Εἰς ἐκείνους, ὧν αἱ κληρονομικαὶ μερίδες εἰσὶν ὠρισμένοι κατὰ τὸ κοράνιον.

Οἱ συγγενεῖς οὗτοι καλοῦνται κυρίως κληρονόμοι (ἐσχάπ-ι-φουρούζ).

Β'. Εἰς ἐκείνους, ὧν αἱ κληρονομικαὶ μερίδες δὲν εἶναι ὠρισμένοι κατὰ τὸ κοράνιον.

Οἱ συγγενεῖς οὗτοι λέγονται ἄμεσοι κληρονόμοι (ἄσαπά).

Γ'. Εἰς πάντας τοὺς ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἐγγυτέρους καὶ ἀπωτέρους συγγενεῖς.

Οἱ συγγενεῖς οὗτοι καλοῦνται ἀπλοῖ κληρονόμοι (ζέβ-ι-ἐρχάμ).

I

Οἱ κυρίως κληρονόμοι εἰσὶν οἱ ἐπόμενοι δώδεκα συγγενεῖς τοῦ ἀποβιώσαντος.

Τέσσαρες ἄρρενες.

1 Ὁ πατήρ (ἵπν).

2 Ὁ πρὸς πατρός πάππος (δζέδ-ι-σαχήχ).

- 3 Ὁ ὁμοπάτριος ἀδελφός (ἐχχ-οὐ-λί-ἔπν).
4 Ὁ σύζυγος (ζεβδζέ).
Ὀκτώ θήλεις.
5 Ἡ σύζυγος (ζεβδζέ).
6 Ἡ θυγάτηρ (πίντ).
7 Ἡ θυγάτηρ τοῦ υἱοῦ (πίντ-ουλ-ἔπν), ἣτις εἶναι υἱό-
θεν ἐγγονή.
8 Ἡ ἀμφιθαλῆς ἀδελφή (οὔχτ-οὐ-λί-ἐπεβέϊν).
9 Ἡ ὁμοπάτριος ἀδελφή (οὔχτ-οὐ-λί-ἔπν).
10 Ἡ ὁμομήτριος ἀδελφή (οὔχτ-οὐ-λί-οὔμμ).
11 Ἡ μήτηρ (οὔμμ).
12 Ἡ πρὸς μητρός μάμμη (δζέδ-ι-σαχηγά).

II

Οἱ ἄμεσοι κληρονόμοι ὑπάγονται εἰς δύο τάξεις.

- A'. Εἰς τοὺς ἐξ αἵματος ἢ ἐξ ἀγχιστείας κληρονόμους (ἀσαπά-ι-νεσεπιέ).
B'. Εἰς τοὺς ἐνεκά τινος ἢ ἐμμέσους κληρονόμους (ἀ-
σαπά-ι-σεπεπιέ).

III

Οἱ ἐξ αἵματος ἢ ἐξ ἀγχιστείας ἄμεσοι κληρονόμοι
τάσσονται εἰς τρεῖς τάξεις.

- A'. Εἰς τοὺς ἄρρενας (ἀσαπά-ι-πινέφσιχι).
B'. Εἰς τὰς μετ' ἀρρένων συντρεχούσας θήλεις (ἀσαπά-
ι-πί-γάϊριχι).

Γ'. Εἰς τὰς μετὰ θηλέων συντρεχούσας θήλεις (ἀσαπά-
ι-μέαν-γάϊριχι).

IV

Οἱ ἄρρενες ἄμεσοι κληρονόμοι εἰσὶ δώδεκα.

- A'. Ὁ υἱός (ἔπν).
B'. Ὁ υἱός τοῦ υἱοῦ (υἱόθεν ἐγγονός) (ἔπν-ουλ-ἔπν) καὶ οἱ
τούτου υἱοὶ διαδοχικῶς.
Γ'. Ὁ πατήρ (ἄπ).
Δ'. Ὁ πρὸς πατρός πάππος (δζέδ-ι-σαχήχ).

Σημ. Ὁ πατήρ καὶ ὁ πρὸς πατρός πάππος εἰσὶ καὶ ἐκ
τῶν κυρίως κληρονόμων.

- E'. Ὁ ἀμφιθαλῆς ἀδελφός (ἐχχ-οὐ-λί-ἐπεβέϊν).
ΣΤ'. Ὁ ὁμοπάτριος ἀδελφός (ἐχχ-οὐ-λί-ἄπ).
Ζ'. Ὁ υἱός τοῦ ἀμφιθαλοῦς ἀδελφοῦ (ἔπν-ι-ἐχχ-οὐ-λί-ἐ-
πεβέϊν) καὶ οἱ τούτου υἱοὶ διαδοχικῶς.
Η'. Ὁ υἱός τοῦ ὁμοπατρίου ἀδελφοῦ (ἔπν-ι-ἐχχ-οὐ-λί-ἄπ)
καὶ οἱ τούτου υἱοὶ διαδοχικῶς.
Θ'. Ὁ ἀμφιθαλῆς θεῖος (ἄμμ-οὐ-λί-ἐπεβέϊν) ὅστις εἶναι
ἀδελφός ἀμφιθαλῆς τοῦ πατρὸς τοῦ τελευτήσαντος.
Ι'. Ὁ ὁμοπάτριος θεῖος (ἄμμ-οὐ-λί-ἄπ) ὅστις εἶναι ἀδελ-
φός ὁμοπάτριος τοῦ πατρὸς τοῦ ἀποβιώσαντος.
ΙΑ'. Ὁ υἱός τοῦ ἀμφιθαλοῦς θεῖου (ἔπν-ι-ἄμμ-οὐ-λί-ἐπε-
βέϊν) καὶ οἱ τούτου υἱοὶ διαδοχικῶς.
ΙΒ'. Ὁ υἱός τοῦ ὁμοπατρίου θεῖου (ἔπν-ι-ἄμμ-οὐ-λί-ἄπ)
καὶ οἱ τούτου υἱοὶ διαδοχικῶς.

V

Οί ανωτέρω ἄρρενες ἄμεσοι κληρονόμοι εἰσὶ τεσσάρων βαθμῶν (ἐσνάφ-ι-ἐρπαά).

Α'. Βαθμοῦ (σινίφι ἐββέλ) εἰσὶν οἱ κατ' εὐθειαν κατιόντες (δζούζι μιγιέτ) ἤτοι οἱ υἱοὶ καὶ ἔγγονοι διαδοχικῶς.

Β'. Βαθμοῦ (σινίφι σανί) εἰσὶν οἱ κατ' εὐθειαν ἀνιόντες (ἄσλι μιγιέτ) ἤτοι οἱ πάπποι πρὸς πατρός καὶ μητρός καὶ οἱ τούτων γονεῖς κατ' ἀνιούσαν τάξιν.

Γ'. Βαθμοῦ (σινίφι σαλίς) εἰσὶν οἱ ἐκ πλαγίου κατιόντες (δζούζι ἄπ) ἤτοι οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ τούτων υἱοὶ διαδοχικῶς.

Δ'. Βαθμοῦ (σινίφι ραπί) εἰσὶν οἱ ἐκ πλαγίου ἀνιόντες (δζούζι-δζέδ) ἤτοι οἱ πρὸς πατρός θεῖοι καὶ οἱ τούτων υἱοὶ διαδοχικῶς.

VI

ΟΡΟΙ

(Κ α β α ἴ δ).

Ὅρος Α'. Οἱ κατ' εὐθειαν ἀνιόντες ἢ κατιόντες ἀποθῶσι τοὺς ἐκ πλαγίου.

Ὅρος Β'. Μεταξὺ ἀνιόντων ἢ κατιόντων ἐκ πλαγίου οἱ ἰσχυρότεροι τὸ γένος ἀποθῶσι τοὺς ἀσθενεστέρους· οἷον ὁ ἀμφιθαλῆς ἀδελφὸς ἢ θεῖος ἀποθῶει τὸν ὀμοπάτριον ἀδελφὸν ἢ θεῖον.

Ὅρος Γ'. Οἱ κατιόντες ἐκ πλαγίου ἀποθῶσι τοὺς ἀνιόντας ἐκ πλαγίου· οἷον οἱ ἀδελφοὶ ἀποθῶσι τοὺς θεῖους.

Ὅρος Δ'. Τὰ ἄρρενα τῶν ἐκ πλαγίου κατιόντων καὶ ἀνιόντων ἀποθῶσι τὰ θήλεα.

VII

Αἱ μετ' ἄρρένων συντρέχουσιν αἱ θήλειαι εἰσὶν τέσσαρες·

Α'. Ἡ θυγάτηρ, ἢ ἔχουσα ἀδελφόν.

Β'. Ἡ θυγάτηρ τοῦ ἀδελφοῦ, ἢ ἔχουσα ἐξάδελφον.

Γ'. Ἡ ἀμφιθαλῆς ἀδελφή, ἢ ἔχουσα ἀδελφόν.

Δ'. Ἡ ὀμοπάτριος ἀδελφή, ὀμοίως.

Ὅρος—Ὁ ἄρρην λαμβάνει ἴσον μὲ δύο θήλειαι ἢτοι ὁ ἄρρην λαμβάνει τὸ διπλάσιον μιᾶς θήλειως (λί ζέκερι μίσλου χάζ-ιλ-οὐνσεγέϊν)

Σημ. Ἰστέον ὅτι οἱ ὀθωμανοὶ ἐν τῇ διανομῇ τῆς περιουσίας ποιοῦσι διάκρισιν μιᾶς θήλειως ἢ πλειοτέρων.

VIII

Αἱ μετὰ θηλέων συντρέχουσιν αἱ θήλειαι εἰσὶ δύο:

Α'. Ἡ ἀμφιθαλῆς ἀδελφή, ἢ ἔχουσα ἀνεψιάν ἢ μικρὰν ἀνεψιάν.

Β'. Ἡ ὀμοπάτριος ἀδελφή, ὀμοίως.

IX

Οἱ ἔμμεσοι ἢ ἔνεκα τινὸς κληρονόμοι εἰσὶν:

Οἱ πάτρωνες, οἴτινες, ἔνεκα τῆς ἀπελευθερώσεως (ἔτκ σεπεπίηλε) συγκληρονομοῦσι μετὰ τῶν νομίμων κληρο-

νόμων τοῦ ἀποβιώσαντος ἀπελευθέρου δούλου. (1)

Σημ.—Τῶν πατρῶνων μόνον οἱ ἄρρενες κληρονόμοι ἔχουσι δικαίωμα κληρονομικὸν ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ ἀπελευθέρου δούλου.

X

Οἱ ἄπλοῖ κληρονόμοι εἰσὶν οἱ ἐκτὸς τῶν κυρίως καὶ ἀμέσων κληρονόμων ἐναπομένοντες συγγενεῖς, ὧν οἱ κυριώτεροι εἰσὶν οἱ ἐπόμενοι:

- 1 Ὁ υἱὸς τῆς θυγατρὸς (βελέδ-οὐλ-πίντ).
- 2 Οἱ προπάτορες (ἐδζδάδι φεθασίδ).
- 3 Αἱ προμήτορες (ἐδζδάτι φεθασίδ).
- 4 Ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς (βελέδ-οὐλ-οῦχτ).
- 5 Ἡ θυγάτηρ τοῦ ἀδελφοῦ (πίντ-οὐλ-ἔχχ).
- 6 Ἡ θυγάτηρ τοῦ πατρόθεν θεῖου (πίντ-οὐλ-ἄμμ).
- 7 Ὁ ἀδελφὸς τῆς μητρὸς (χάλ), ὁ μητρόθεν θεῖος.
- 8 Ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς (χαλέ), ἡ μητρόθεν θεία.
- 9 Ὁ ὁμομήτριος θεῖος (ἄμμ-οὐ-λί-οῦμ), ὅστις εἶναι ὁμομήτριος ἀδελφὸς τοῦ πατρὸς τοῦ τελευτήσαντος.
- 10 Ἡ ὁμομήτριος θεία (ἄμμ-ε-λί-οῦμ), ἥτις εἶναι ὁμομήτριος ἀδελφὴ τοῦ πατρὸς τοῦ τελευτήσαντος.
- 11 Ὁ υἱὸς τοῦ ὁμομητρίου ἀδελφοῦ (βελέδ-ι-οῦχ-οὐ-λί-οῦμ).

(1) « Ὅτι καὶ οἱ ἀπελεύθεροι τοῖς πάτρωσιν ἐξ ἀνάγκης χρεωστοῦσιν ἑαυτῶν τὸν ἀποβιώσαντα ἐκ τῆς περιουσίας αὐτοῦ. » Ἄρμ. Ἐξάβ Βίβλ. Ε. Τίτλ. Θ. 15.

XI

Οἱ ἀνωτέρω ἄπλοῖ κληρονόμοι εἰσὶν τεσσάρων βαθμῶν.

- Α'. Βαθμοῦ εἰσὶν οἱ κατ' εὐθειαν κατιόντες (δζούζι-μι-γέτ) ἧτοι οἱ ἐγγονοὶ καὶ ἐγγοναὶ καὶ τὰ τούτων τέκνα.
- Β'. Βαθμοῦ εἰσὶν οἱ κατ' εὐθειαν ἀνιόντες (δζούζι-ἄ-σῆλ) ἧτοι οἱ προπάτορες καὶ προμήτορες καὶ οἱ τούτων γονεῖς.
- Γ'. Βαθμοῦ εἰσὶν οἱ ἐκ πλαγίου κατιόντες (δζούζι-ἄπ), ἧτοι οἱ ἀνεψιοὶ καὶ ἀνεψιαὶ καὶ τὰ τούτων τέκνα.
- Δ'. Βαθμοῦ εἰσὶν οἱ ἐκ πλαγίου ἀνιόντες (δζούζι-δζέδ), ἧτοι οἱ θεῖοι καὶ θεῖαι πατρόθεν καὶ μητρόθεν καὶ τὰ τούτων τέκνα.

XII

ΟΡΟΙ

- Ὅρος Α'. Οἱ ἐγγύτεροι τὸν βαθμὸν καὶ τὸ γένος ἀπωθοῦσι τοὺς ἀπωτέρω.
- Ὅρος Β'. Μεταξὺ ἰσοβαθμίων, ἐκ διαφόρου φύλου καταγομένων, προτιμῶνται οἱ ἐξ ἀρρενογονίας καὶ μεταξὺ τούτων οἱ ἰσχυρότεροι τὸ γένος.
- Ὅρος Γ'. Μεταξὺ ἰσοβαθμίων, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φύλου καταγομένων, ἐὰν μὲν πάντες ἦγε ἄρρενες ἢ θήλειες, λαμβάνουσι κεφαλικὴν μερίδα, ἐὰν δὲ ἄρρενες καὶ θήλειες κατὰ τὸν ὅρον: ὁ ἀνὴρ λαμβάνει τὸ διπλάσιον μιᾶς θήλειως.

ΠΑΤΡΩΝΙΑ.

Οἱ πατρωνες ὑπάγονται εἰς δύο τάξεις,

Α'. Εἰς τοὺς πατρωνας τῶν ἀπελευθέρων (βελάϊ-ἀτακέ).

Οἱ πατρωνες οὗτοι, ἀποθανόντος τοῦ ἀπελευθέρου δούλου, γίνονται συγκληρονόμοι τῶν ἀμέσων κληρονόμων τοῦ δούλου καί, ἀφοῦ λάβωσιν οἱ νόμιμοι κληρονόμοι τοῦ δούλου τὰς οἰκείας κληρονομικὰς μερίδας, κληρονομοῦσι τὸ κατάλοιπον.

Β'. Εἰς τοὺς ληγαταρίους (1) (βελάϊ-σαχσίν).

Ὅποτε, ἀνθρωπὸς τις ἀγνώστου ἀπολύτως καταγωγῆς εἶπη εἰς τινα «μετὰ τὸν θάνατόν μου σὲ ἀφίνω κληρονόμον μου», ἐκεῖνος δὲ δεχθῆ, ὁ ληγατάριος, ὁ οὕτω καθιστάμενος πάτρων, γίνεται κληρονόμος τοῦ ἀγνώστου καταγωγῆς ἀνθρώπου ἐκείνου.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

(Καβαϊδι οὐμουμέ).

Ὅρος Α'. Ἐξ ἀπάντων τῶν κληρονόμων οἱ ἐπόμενοι ἐξ δὲν δύνανται νὰ στερηθῶσι τῶν κληρονομικῶν αὐτῶν μερίδων.

(1) « Δηγάτον (legatis) πᾶν πρᾶγμα ἐστὶν ὁ τελευτῶν τις καταλήψῃ τι, οὐ κατὰ λόγον κληρονομίας ἀφείς τοῦτο, ἀλλ' εἰς δῆλωσιν ἀγάπης καὶ ἵνα ὁ λαβὼν αὐτὸ ἀνάμνησιν ἔχη τοῦ τελευτήσαντος »
*Αρμ. Ἐξάβ.

- 1 Ὁ πατήρ.
- 2 Ὁ υἱός.
- 3 Ἡ θυγάτηρ.
- 4 Ἡ μήτηρ.
- 5 Ὁ σύζυγος.
- 6 Ἡ σύζυγος.

Ὅρος Β'. Ὅταν ἐν τῇ διανομῇ συντρέχουσι κυρίως καὶ ἄμεσοι κληρονόμοι, πρῶτον ἀφαιροῦνται ἐκ τοῦ ὅλου τῆς περιουσίας αἱ κληρονομικαὶ μερίδες τῶν κυρίως κληρονόμων καὶ ἀκολούθως τὸ κατάλοιπον διανέμεται μεταξὺ τῶν ἀμέσων κληρονόμων.

Ὅρος Γ'. Ὑπαρχόντων κυρίως ἢ ἀμέσων κληρονόμων, οἱ ἀπλοὶ κληρονόμοι δὲν κληρονομοῦσι.

Ἐξαιρεῖται μόνον ἢ περίστασις, καθ' ἣν οἱ ἀπλοὶ κληρονόμοι συντρέχουσι μετὰ τινος τῶν συζύγων, ὅποτε καὶ προαφαιρεῖται ἢ μερὶς τῶν συζύγων καὶ τὸ λοιπὸν διανέμεται μεταξὺ τῶν ἀπλῶν κληρονόμων.

Ὅρος Δ'. Ὁ ἐπίτροπος τοῦ νεοφωτιστοῦ, ὁ υἱοθετηθείς, ὁ πλεόν τοῦ τρίτου διὰ διαθήκης κληρονόμος καὶ τὸ δημόσιον ταμεῖον κληρονομοῦσι μόνον ὅποτε μόνος κληρονόμος μένη ὁ σύζυγος ἢ ἡ σύζυγος. Ἐν ταιαύτῃ περιστάσει, ἀφαιρουμένης τῆς μερίδος τοῦ συζύγου ἢ τῆς συζύγου, κληρονομοῦσι τὸ κατάλοιπον.

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΑΙ ΜΕΡΙΔΕΣ

(ἐσχάμ-ι-φερουζέ).

Αἱ κληρονομικαὶ μερίδες κατὰ τὸ κοράνιον εἰσὶν ἕξ.

- 1 Τὸ ἥμισυ 1)2 (νισίφ).
- 2 Τὸ τρίτον 1)3 (σουλοός).
- 3 Τὰ δύο τρίτα 2)3 (σουλουσάν).
- 4 Τὸ τέταρτον 1)4 (ρούπ).
- 5 Τὸ ἕκτον 1)6 (σούδους)
- 6 Τὸ ὄγδοον 1)8 (σούμν).

I

Αἱ κληρονομικαὶ μερίδες, ὡς βλέπομεν, εἰσὶ κλασματικά, τοῦ παρονομαστοῦ (μουχρέδζ) ἀντιπροσωπεύοντες τὴν κλασματικὴν μονάδα τῆς περιουσίας.

Ἐπειδὴ πολλάκις συμπίπτουσι κληρονομικαὶ μερίδες, διάφορον ἔχουσαι παρονομαστήν, ἡ ἐστὶ παρουσιάζονται ἑτεροειδῆ κλάσματα, ὀφείλομεν νὰ τρέψωμεν αὐτὰ εἰς ὁμοειδῆ. Τοῦτο δ' εὐχερῶς πράττομεν, εὐρίσκοντες κοινόν τινα διαιρετόν (μουχρέδζ), τὸν ὁποῖον διαιροῦσιν ἅπαντες οἱ παρονομασταί, καὶ διὰ τοῦ πηλίκου, ὕπερ εὐρίσκομεν διαιροῦντες τὸν κοινὸν διαιρετόν δι' ἐκάστου τῶν παρονομαστών, πολλαπλασιάζομεν τοὺς δύο ὄρους ἐκάστης κλασματικῆς μερίδος, καθόσον μαθηματικῶς εἶναι ἀποδεικνύμενον ὅτι, πολλαπλασιαζομένων τῶν ὄρων κλάσμα-

τός τινος διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ, τὸ κλάσμα οὐδὲν μεταβάλλεται.

II

Τὸ ἥμισυ 1)2 κληρονομοῦσι:

Α'. Ἡ θυγάτηρ, ἢ μὴ ἔχουσα ἀδελφόν.

Β'. Ἡ θυγάτηρ τοῦ υἱοῦ.

Γ'. Ἡ ἀμφιθαλῆς ἀδελφή.

Δ'. Ἡ ὁμοπάτριος ἀδελφή, ἐλλείψει ἀμφιθαλοῦς ἀδελφῆς.

Ε'. Ὁ σύζυγος, ὅταν δὲν συντρέχη μετὰ τέκνων ἢ ἐγγονῶν.

III

Τὸ τρίτον 1)3 κληρονομοῦσι:

Α'. Ἡ μήτηρ, ὅταν δὲν συντρέχη μετὰ τέκνων ἢ ἐγγονῶν ἢ πλειόνων ἀδελφῶν ἀρρένων καὶ θηλέων.

Β'. Ὁ σύζυγος ἢ ἡ σύζυγος, ὅταν συντρέχη μετ' ἀμφιθαλοῦς ἀδελφοῦ.

Γ'. Τὰ τέκνα τῆς μητρὸς ἐξ ἄλλου συζύγου, ἤτοι οἱ ὁμομήτριοι ἀδελφοὶ ἢ ἀδελφαί, ὅταν ᾧσι τοῦλάχιστον δύο.

IV

Τὰ δύο τρίτα 2)3 κληρονομοῦσι:

Πάντα τὰ ὡς ἀνωτέρω τὸ 1)2 κληρονομοῦντα πρόσωπα, ὅταν ἦνε πλείονα τοῦ ἐνός, ἐκτὸς τοῦ συζύγου.

V

Τὸ τέταρτον 1)4 κληρονομοῦσι:

- Α'. Ὁ σύζυγος, ὅταν συντρέχη μετὰ τέκνων ἢ ἐγγονῶν.
- Β'. Ἡ σύζυγος, ὅταν δὲν συντρέχη μετὰ τέκνων ἢ ἐγγονῶν.

VI

Τὸ ἕκτον 1)6 κληρονομοῦσι:

- Α'. Ὁ πατήρ, συντρέχων μετὰ τέκνων ἢ ἐγγονῶν.
- Β'. Ἡ μήτηρ, συντρέχουσα μετὰ τέκνων ἢ ἐγγονῶν ἢ μετὰ πλειόνων ἀρρένων ἢ θηλέων ἀδελφῶν.
- Γ'. Ὁ πρὸς πατρὸς πάππος, ὅταν συντρέχη μετὰ τέκνων.
- Δ'. Ἡ πρὸς μητρὸς μάμμη, ὅταν δὲν συντρέχη μετὰ τέκνων.
- Ε'. Αἱ θυγατέρες τοῦ υἱοῦ, ὅταν συντρέχωσι μετὰ θυγατέρων.
- ΣΤ'. Αἱ ὁμοπάτριαι ἀδελφαί, ὅταν συντρέχωσι μετ' ἀμφιθαλῶν θηλέων ἀδελφῶν.
- Ζ'. Οἱ ὁμομήτριαι ἀδελφοὶ ἢ ἀδελφαί, ὅταν μένωσι μόναι.

VII

Τὸ ὄγδοον 1)8 κληρονομεῖ:

- Ἡ σύζυγος, ὅταν συντρέχη μετὰ τέκνων ἢ ἐγγονῶν.

ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΙΣ.

Προσαύξεις (ἄβλ) καλεῖται ἡ πράξις, ἣν ἀναγκαζόμεθα νὰ πράξωμεν, ὅπως καταστήσωμεν δυνατὴν τὴν διαγομὴν τῆς περιουσίας, ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν αἱ μερίδες τῶν κληρονόμων ὑπερτεροῦσι τὴν κλασματικὴν μονάδα τῆς περιουσίας.

Διὰ τῆς προσαυξήσεως οἱ κληρονόμοι κατ' ἀνάγκην χάνουσι πολλοστημόριον τι τῆς μερίδος των (νάκσι-ταρί).

Ἡ προσαύξεις συμβαίνει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ζητήματα διαγομῆς, ἐν αἷς συντρέχουσι κληρονόμοι λαμβάνοντες τὸ ἕκτον.

Κανὼν. — Εἰς ζητήματα προσαυξήσεως, ἀφοῦ πρότερον τρέψωμεν τὰ ἑτεροειδῆ κλάσματα τῶν μερίδων εἰς ὁμοειδῆ, ἀντικαθιστῶμεν τοὺς παρονομαστάς αὐτῶν διὰ τοῦ ἀθροίσματος, ὅπερ εὐρίσκομεν τῇ προσθέσει ὅλων τῶν ἀριθμητῶν καὶ ὅπερ ἐκπροσωπεῖ τὴν κλασματικὴν μονάδα τῆς περιουσίας.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ Α'.

Ἀποθανοῦσα ἡ Α. . . . ἐγκαταλείπει ὡς κληρονόμους αὐτῆς τὸν σύζυγον, τὴν μητέρα καὶ δύο ἀμφιθαλεῖς ἀδελφάς.

Κατὰ τὸν οἰκτεῖον πίνακα, ἡ σύζυγος λαμβάνει τὸ 1)2 ἢ μήτηρ τὸ 1)6 καὶ αἱ δύο ἀμφιθαλεῖς ἀδελφαί τὰ 2)3.

Ἐπειδὴ τὰ κλάσματα $1)2$, $1)6$, $2)8$ εἶναι ἑτεροειδῆ, τρέπομεν αὐτὰ εἰς ὁμοειδῆ διὰ τοῦ κοινοῦ διαιρετοῦ 6 καὶ ἔχομεν $3)6+1)6+4)6=8)6$ [ἦτοι $2)6$ πλέον τῆς κλασματικῆς μονάδος τῆς περιουσίας $6)6$].

Ἐνταῦθα λοιπὸν ἔχομεν προσαυξήσιν καὶ διὰ τοῦ ἀθροίσματος τῶν ἀριθμητῶν 8 ἀντικαθιστῶμεν τοὺς παρονομαστὰς τῶν κλασμάτων οὕτω δ' ἔχομεν $3)8+1)8+4)8$ ἐξ ὧν τὰ μὲν $3)8$ ἀνήκουσι τῷ συζύγῳ, $1)8$ τῇ μητρὶ καὶ $4)8$ ταῖς δυσὶν ἀμφιθαλέσιν ἀδελφαῖς, αἵτινες ὡς ὁμοβάθμιοι καὶ τοῦ αὐτοῦ φύλου λαμβάνουσιν ἀνά $2)8$.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ Β'.

Ἀποθνήσκων ὁ Α... ἐγκαταλείπει τὴν σύζυγον [1)4] τὴν μητέρα [1)6], δύο ἀμφιθαλεῖς ἀδελφάς [2)3] καὶ δύο ὁμομητρίους ἀδελφάς [1)2].

Διὰ τῆς τροπῆς τῶν ἑτεροειδῶν κλασμάτων εἰς ὁμοειδῆ διὰ τοῦ κοινοῦ διαιρετοῦ 12 ἔχομεν $3)12+2)12+8)12+6)12=19)12$, καὶ τῆς προσαυξήσεως τῶν παρονομαστῶν ἀπὸ 12 εἰς 19 ἔχομεν $3)19+2)19+8)19 [4)19+4(19)+6)19[3)19+3)19]=19$

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ Γ'.

Ἀποθνήσκων ὁ Β... ἐγκαταλείπει τὴν σύζυγον [1)8] τὸν πατέρα [1)6], τὴν μητέρα [1)6] καὶ δύο θυγατέρας [2)3].
Διὰ τῆς τροπῆς αὐτῶν εἰς ὁμοειδῆ διὰ τοῦ 24, ἔχομεν

$3)24+4)24+4)24+16)24=27)24$ καὶ διὰ τῆς προσαυξήσεως $3)27+4)27+4)27+16)27 [8)27+8(27)=27$.

ΜΕΙΩΣΙΣ.

Ἡ Μείωσις (ρέδδ) εἶναι τὸ ἀντίθετον τῆς προσαυξήσεως καὶ λέγεται ἢ πῶξις, ἢ ἀναγκαζόμεθα νὰ πράξωμεν, ὅπως καταστήσωμεν δυνατὴν τὴν διανομὴν τῆς περιουσίας, ὅποτε αἱ κλασματικαὶ μερίδες τῶν κληρονόμων προστιθέμεναι παράγουσι μικρότερον ποσὸν τῆς μονάδος τῆς περιουσίας.

Διὰ τῆς μειώσεως οἱ κληρονόμοι κατ' ἀνάγκην λαμβάνουσι πλέον τῆς νομίμου μερίδος των.

Εἰς ζητήματα διανομῆς, ἐν οἷς συντρέχει ὁ σύζυγος ἢ ἡ σύζυγος, πρῶτον ἀφαιρεῖται ἡ μερὶς τοῦ συζύγου ἢ τῆς συζύγου καὶ τὸ ὑπόλοιπον διανέμεται τοῖς κληρονόμοις διὰ τῆς μειώσεως.

Ἐν τῇ μειώσει ἐφαρμόζομεν τὸν κανόνα τῆς προσαυξήσεως.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ Α'.

Ἀποθνήσκων ὁ Α... ἐγκαταλείπει τὴν μητέρα [1)6] καὶ δύο θυγατέρας [2)3]. Τρέποντες τὰ κλάσματα εἰς ὁμοειδῆ διὰ τοῦ κοινοῦ διαιρετοῦ 6, ἔχομεν $1)6+4)6=5)6$ ἦτοι $1)6$ ἔλαττον τῆς μονάδος τῆς περιουσίας· ἀντικαθιστῶντες τοὺς παρονομαστὰς διὰ τοῦ εὑρεθέντος ἀθροίσματος τῶν ἀριθμητῶν 5, ἔχομεν $1)5+4)5=5$.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ Β'.

Ἀποθνήσκων ὁ Γ . . . ἐγκαταλείπει τὴν σύζυγον [1]8] καὶ τὴν μητέρα [1]6] καὶ δύο θυγατέρας [2]3]. Τρέποντες αὐτὰ εἰς ὁμοειδῆ διὰ τοῦ 24, ἔχομεν: 3)24 + 4)24 + 16)24 = 23(24).

Ἐπειδὴ ἐνταῦθα συντρέχει ἡ σύζυγος, ἀφαιροῦμεν πρότερον τὴν μερίδα τῆς μητρὸς [3]24] ἐκ τῆς ὅλης περιουσίας 24, καὶ εὐρίσκομεν κατάλοιπον 21)24, ἐξ ὧν τὰ 2)3 ἢ 14)24 δίδομεν ταῖς δύο θυγατράσι [ἀνὰ 7)24] καὶ τὸ κατάλοιπον 7)24 δίδομεν τῇ μητρὶ.

ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΣ.

Συμφηρισμὸς (μουνασαχὰ) καλεῖται ἡ πράξις, ἣν ποιῶμεν ὅποτε, πρὸ τῆς διανομῆς περιουσίας τινος, ἀποθάκωσιν ἕτεροι κληρονόμοι καὶ μετὰ τούτους πάλιν ἄλλοι κλ. καὶ πρόκειται νὰ συμφηφίσωμεν τὰς διαφόρους κληρονομικὰς μερίδας, ἃς οἱ μένοντες κληρονόμοι δικαιῶνται νὰ λάβωσι παρὰ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου ἢ καὶ τοῦ τρίτου ἀποθιώσαντος συγγενοῦς των.

Κανὼν. — Εἰς ζητήματα συμφηφισμοῦ πρῶτον διανέμεται ἡ περιουσία τοῦ πρώτου ἀποθιώσαντος εἰς τοὺς κληρονόμους του, εἶτα διανέμεται ἡ μερίς τοῦ ἀποθιώσαντος κληρονόμου, τρίτον ἡ μερίς τοῦ τρίτου ἀποθιώσαντος καὶ οὕτω καθεξῆς, συμφηφιζομένων ἐκάστοτε τῶν μερίδων τῶν κληρονόμων, μέχρις ὅτου εὐρεθῆ ἡ γενικὴ μονὰς τῆς ὅλης περιουσίας καὶ χρησιμεύσῃ ὡς κοινὸς παρονομαστὴς ἀπασῶν τῶν μερίδων.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ Α'.

Ἀποθανὼν ὁ Α . . . πρῶτος ἐγκατέλειπε τὴν σύζυγόν του, Ἄγγαν τὴν μητέρα του, Μαρίαν τὸν ἀμφιθαλῆ ἀδελφόν του, Γεώργιον τὴν ἀμφιθαλῆ ἀδελφήν του, Δέσποιναν τὴν ἀμφιθαλῆ ἀδελφήν του, Σοφίαν.

Ἦδη ἡ Ἄγγα θὰ λάβῃ [1]4], ἡ Μαρία, [1]6] τὰ δέ λοιπὰ οἱ τρεῖς ἀδελφοί.

Τρέπομεν λοιπὸν τὰ κλάσματα 1)4 + 1)6 εἰς ὁμοειδῆ διὰ τοῦ κοινοῦ διαιρετοῦ 24 καὶ ἔχομεν 6)24 + 4)24 = 10)24, τὰ λοιπὰ 14)24 ἀνήκουσιν εἰς τοὺς τρεῖς ἀδελφούς. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ 14)24 δὲν διαιροῦνται εἰς τέσσαρα ἴσα μέρη, ἵνα λάβῃ τὰ δύο ὁ Γεώργιος καὶ ἀνὰ 1 ἡ Δέσποινα καὶ ἡ Σοφία, διπλασιάζομεν τὸ 14)24 καὶ εὐρίσκομεν 28)48 ἐξ ὧν 14)48 δίδομεν τῷ Γεωργίῳ, 7)48 τῇ Δεσποίνῃ καὶ 7)48 τῇ Σοφίᾳ.

Ἐπειδὴ βλέπομεν ὅτι αἱ κλασματικαὶ μερίδες τῆς συζύγου καὶ μητρὸς δὲν εἶναι ὁμοειδεῖς μετὰ τῶν ἀδελφῶν, φέρομεν καὶ αὐτὰς εἰς τοὺς αὐτοὺς παρονομαστὰς καὶ οὕτως ἔχομεν: Ἄγγα 12)48 + Μαρία 8)48 + Γεωργίῳ 14)48 + Δεσποίνῃ 7)48 + Σοφίᾳ 7)48 = 48.

Ἀκολούθως ἀπεβίωσεν ἡ μήτηρ, Μαρία, τῆς ὁποίας τὴν μερίδα 8)48 κληρονομοῦσι μόνον οἱ ἀδελφοί, τῆς Ἄγγης μὴ κληρονομούσης.

Ὡστε, διαιροῦντες τὸ 8)48 εἰς 4, ἵνα λάβῃ 4 ὁ Γεώρ-

γιος και ανά 2 αί δύο αδελφαί του, ἔχομεν: Γεώργιος 4)48 + Δεσποίη 2)48 + Σοφία 2)48 = 8)48.

Ταῦτα προσθέτοντες εἰς τὰς προηγουμένας μερίδας των, ἔχομεν τὰ ἐπόμενα κλάσματα.

Ἄννα 12)48 + Γεωργίω [14)48 + 4)48] = 18)48 + Δεσποίη [7)48 + 2)48 = 9)48 + Σοφία [7)48 + 2)48] = 9)48 = 48.

Ἀκολούθως ἀπεβίωσεν ἡ Δέσποινα καὶ ἐγκατέλειπε δύο υἱούς, τὸν Δημήτριον καὶ Φώτιον καὶ μίαν θυγατέρα Φωτεινήν.

Ἦδη πρόκειται νὰ διανεμηθῇ ἡ μερίς τῆς Δεσποίνης 9)48 εἰς τὰ τέκνα της, διότι ἢ τε Ἄννα καὶ οἱ λοιποὶ δὲν κληρονομοῦσι, καθόσον εἶναι ἐκ πλαγίου συγγενεῖς.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ 9)48 δὲν δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς 5 ἴσα μερίδια, ἕνα λάβη 2 ὁ Δημήτριος, 2 ὁ Φώτιος καὶ 1 ἡ Φωτεινή, ἀξάνομεν τὸ κλάσμα 9)48, πολλαπλασιάζοντες αὐτὸ ἐπὶ 5 καὶ ἔχομεν 45)240, ἐξ ὧν 19)240 δίδομεν τῷ Δημητρίῳ, 18)240 τῷ Φωτίῳ καὶ 9)240 τῇ Φωτεινῇ. Ὡστε ἡ κλασματικὴ μονὰς τῆς περιουσίας εἶναι 240.

Οὕτω φέρομεν καὶ τῶν λοιπῶν κληρονόμων τὰς κλασματικὰς μερίδας εἰς τοὺς αὐτοὺς παρονομαστάς, πολλαπλασιάζοντες αὐτάς ἐπὶ πέντε καὶ οὕτως ἔχομεν:

Ἄννα 60)240 + Γεωργ. 90)240 + Σοφία 45)240 + Δημητρίῳ 18)240 + Φωτίῳ 18)240 + Φωτεινῇ 9)240 = 240.

ΠΕΡΙ ΠΑΤΡΟΣ

(ἀχβάλ-ι-ἄπ)

Ὁ πατήρ — μόνος, ἄνευ ἐτέρου κληρονόμου, λαμβάνει τὸ ὅλον τῆς περιουσίας.

» — ὅταν συντρέχη μετὰ υἱῶν καὶ ἐγγόνων ἐξ ἀρρενογονίας, λαμβάνει τὸ 1)6.

» — συντρέχων μετὰ θυγατέρων ἢ θυγατέρων τοῦ υἱοῦ, λαμβάνει πρῶτον τὸ 1)6 καὶ ἐκ τοῦ ὑπολοίπου, ἀφαιρουμένης τῆς μερίδος τῆς συγκληρονόμου, τὸ κατάλοιπον.

Σημ. Ἐν τοιοῦτοις ζητήμασι κληρονομεῖ ὑπὸ διπλῆν ιδιότητα ὡς κυρίως καὶ ἄμεσος κληρονόμος.

» — συντρέχων μόνον μετὰ τοῦ συζύγου, λαμβάνει τὸ 1)2.

» — συντρέχων μόνον μετὰ τῆς συζύγου, λαμβάνει τὰ 3)4.

ΠΕΡΙ ΠΑΠΠΟΥ ΠΡΟΣ ΠΑΤΡΟΣ

(ἀχβάλ-ι-δζέδ).

Ὁ πάππος — κληρονομεῖ ἐν ἐλλείψει τοῦ πατρός, ὃν ἀντικαθιστᾷ εἰς τὰς μερίδας του.

ΠΕΡΙ ΜΗΤΡΟΣ

(ἀχβάλ-ι-οὔμμ).

- Ἡ μήτηρ — συντρέχουσα μετὰ τινος ἢ πλείονων ἀρρένων ἢ θηλέων τέκνων ἢ ἐγγονῶν ἢ ἀρρένων ἢ θηλέων ἀδελφῶν παντὸς βαθμοῦ λαμβάνει τὸ 1)6.
- > — συντρέχουσα μετὰ τοῦ συζύγου ἢ τῆς συζύγου ἢ τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρὸς, τὸ τρίτον τοῦ καταλοίπου.
  - > — συντρέχουσα μετ' ἄλλων συγγενῶν, τὸ 1)3.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΘΕΝ ΜΑΜΜΗΣ

(ἀχβάλ-ι-θζεδδέ).

Ἡ μητρόθεν μάμμη κληρονομεῖ μόνον ὅταν δὲν ὑπάρχῃ μήτηρ καὶ λαμβάνει τὸ 1)6.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΥΖΥΓΟΥ

(ἀχβάλ-ι-ζέβδζ).

- Ὁ σύζυγος — ὅταν συντρέχῃ μετὰ τέκνων ἢ ἐγγονῶν ἢ προγονῶν, λαμβάνει τὸ 1)4.
- > — συντρέχων μετ' ἄλλων συγγενῶν, τὸ 1)2

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΖΥΓΟΥ

(ἀχβάλ-ι-ζεβδζέ).

Ἡ σύζυγος — ὅταν συντρέχῃ μετὰ τέκνων ἢ ἐγγονῶν λαμβάνει τὸ 1)8, μετ' ἄλλων δὲ συγγενῶν τὸ 1)4.

ΠΕΡΙ ΘΥΓΑΤΡΟΣ

(ἀχβάλ-ι-πίντ).

- Ἡ θυγάτηρ — μία οὔσα καὶ μὴ συντρέχουσα μετ' ἀδελφοῦ ἢ ἄλλων συγγενῶν, κληρονομεῖ τὸ 1)2.
- > δύο ἢ πλείονες οὔσαι καὶ μὴ συντρέχουσαι μετ' ἀδελφῶν, τὰ 2)3
  - > ἔχουσαι δὲ ἀδελφόν, λαμβάνουσι τὸ 1)2 τῆς μερίδος τοῦ ἀδελφοῦ.

ΠΕΡΙ ΘΥΓΑΤΡΟΣ ΤΟΥ ΥΙΟΥ

(ἀχβάλ-ι-πίντ-οὐλ-ἴπν).

- Ἡ θυγάτηρ τοῦ υἱοῦ — μία οὔσα καὶ μὴ συντρέχουσα μετ' ἀδελφῶν ἢ ἄλλων συγγενῶν, λαμβάνει τὸ 1)2.
- > δύο ἢ πλείονες οὔσαι, τὰ 2)3.

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πρὸς εὐχερῆ εὐρεσιν τῶν κληρονομικῶν μερίδων ἐκά-
στου κληρονόμου μετὰ τῶν συντρεχόντων αὐτῷ προσήρ-
τηται δύο πίνακες, ἐξ ὧν ὁ μὲν εἶναι τῶν κυρίως καὶ
ἀμέσων κληρονόμων, ὁ δὲ τῶν ἀπλῶν κληρονόμων.

Τὸ τετράγωνον, ὅπερ σχηματίζεται διὰ τῶν συμπιπτου-
σῶν γραμμῶν, περιέχει ἄνω μὲν τὴν μερίδα τοῦ ἄνωθι
ἐγγεγραμμένου κληρονόμου, κάτωθι δὲ τὴν τοῦ πλαγίως
γεγραμμένου.

Ἡ συντετμημένη λέξις «κατάλ» σημαίνει τὸ κατάλοι-
πον, ὁ ἀριθμὸς 1 τὸ ὅλον τῆς περιουσίας καὶ ὁ ἀριθμ. 0
σημαίνει δὲν κληρονομεῖ.

ΤΕΛΟΣ.

